

Undervisningsupplägg

Att vara en älg



Genomförande

I det här lektionsupplägget får eleverna lära sig hur populationsdynamik fungerar ute i naturen. Genom att eleverna själva får spela älgar får de följa slumpvisa förändringar i miljöfaktorer och hur dessa förändringar påverkar älgpopulationen.

Dela in eleverna i två grupper som ställer sig på var sin linje mitt emot varandra. 10 till 20 meter är ett bra avstånd.

Det ena gruppen är älgar och den andra gruppen är resurser som älgarna behöver för att klara sig i miljön.

Eleverna kan vara tre olika miljöfaktorer eller resurser. De olika resurserna illustreras med följande tecken:

- ✓ **Mat** - man håller båda händerna mot magen
- ✓ **Vatten** - man håller båda händerna mot munnen som om man skulle dricka ur dem
- ✓ **Skydd** - man håller händerna som ett tak högt över huvudet

LEKTIONSINFO



4-6, 7-9



Idrott och hälsa • Biologi

• Matematik



30 minuter



Ta med dig:

- ✓ Anteckningsmaterial för att föra statistik
- ✓ Stort block

= Årskurs = Ämne = Beräknad tidsåtgång
 = Material

Arbeta ett tag med samtliga tecken så att eleverna kan alla tecken. Gör detta genom att du som läraren ropar "visa mat", "visa skydd", "visa vatten" ett antal gånger.

Nu ska älgarna och "miljöfaktorerna" vända sig med ryggen mot varandra. Alla, både älgarna och miljöfaktorerna ska välja ett av de tre tecknen och visa detta. När läraren ropar "vänd" ska alla vända sig om. Älgarna ska nu rusa fram och försöka få tag på den miljöfaktor som de själva visade.

Lyckas älgen få tag i den önskade resursen överlever älgen och går tillbaka till sin linje och tar "miljöfaktorn" med sig. Miljöfaktorn har nu blivit en älg. De älgar som inte får tag i någon miljöfaktor dör och blir en resurs i nästa omgång. Tänk på att resurserna inte ska rusa utan stå kvar på sin linje. Testa denna det här ett par omgångar så att alla förstår spelets regler.

OBS! Miljöfaktorerna får inte rusa mot älgarna utan ska stå kvar - trots att det rycker i benen.

För statistik över hur många älgar det finns vid varje lekomgång.

Efter ett tag kan man föra in någon/några jägare som står utanför linjerna. De ska "skjuta" älgarna genom att kulla dem och föra dem utanför linjerna. Älgarna får inte göra motstånd.

Ytterligare hot mot älgarna kan föras in. Biltrafik, två elever som är långtradare ("släpvagnen" håller "bilen" om midjan). Bilen kör bara rakt fram tvärs över området och kullar älgar som kommer för nära.

Efter ett antal omgångar tittar man på den statistik som förts över antalet älgar vid varje omgång. Normalt brukar det bli så att det blir stora svängningar de första omgångarna och när de begränsande faktorerna (jägare, bilar) kommer med blir svängningarna mindre.

i Fakta om älg

Älgen, även kallad skogens konung är den största av alla hjortdjuren med en mankhöjd på 175-190 cm.

Älgen äter främst blad och kvistar från lövträd och rönn, asp och sälg tillhör favoriterna. De betar också på unga tallplantor vilket inte är så populärt inom skogsbruket.

Älgens naturliga fiende är varg och björn som främst tar kalvar. I Sverige dör de flesta älgar av jakt. Det sker också tusentals trafikolyckor med älgar varje år.



Koppling till centralt innehåll i grundskolans kurser

Kursplaner för grundskolan

LGR22: ÅK 4-6

Biologi

- ✓ Näringskedjor och kretslopp i närmiljön. Djurs, växters och svampars samspel med varandra och hur några miljöfaktorer påverkar dem. Fotosyntes och celandning.
- ✓ Människans beroende av och påverkan på naturen med koppling till naturbruk, hållbar utveckling och ekosystemtjänster. Naturen som resurs och vårt ansvar när vi nyttjar den.
- ✓ Fältstudier och experiment med såväl analoga som digitala verktyg. Planering, utförande, värdering av resultat samt dokumentation med ord, bilder och tabeller.

Idrott och hälsa

- ✓ Utforskande av möjligheter till och genomförande av friluftaktiviteter, lekar och rörelser i skiftande natur- och utemiljöer under olika årstider.

Matematik

- ✓ Tabeller och diagram för att beskriva resultat från undersökningar, såväl med som utan digitala verktyg. Tolkning av data i tabeller och diagram.

LGR22: ÅK 7-9

Biologi

- ✓ Lokala och globala ekosystem. Sambanden mellan populationer och tillgängliga resurser. Fotosyntes, celandning, materiens kretslopp och energins flöden.
- ✓ Människans påverkan på naturen lokalt och globalt samt hur man på individ- och samhällsnivå kan främja hållbar utveckling. Betydelsen av biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
- ✓ Fältstudier och experiment med såväl analoga som digitala verktyg. Formulering av undersökningsbara frågor, planering, utförande, värdering av resultat samt dokumentation med bilder, tabeller, diagram och rapporter.